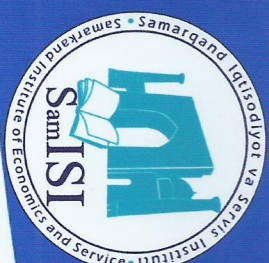


ТАМБОВСКИЙ  
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ  
УНИВЕРСИТЕТ  
ИМЕНИ Г.Р. ДЕРЖАВИНА



«ИННОВАЦИОН ВА РАКАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ  
ШАРОИТИДА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ  
СОХАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ  
МУАММОЛАРИ»

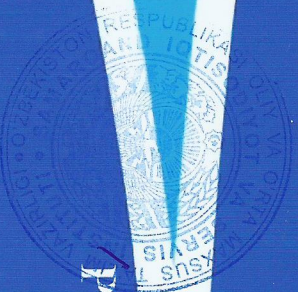
ХАЛҚАРО ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАНДА ФАОЛ КАТНАШГАНЛИГИ УЧУН

# ТОХИРОВ ЖАВЛОН РАХИМОВИЧ СЕРТИФИКАТ

БИЛАН ТАКДИРЛАНДИ

РЕКТОР

М.А.ПҲЛАТОВ



МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО И СРЕДНЕГО СПЕЦИАЛЬНОГО  
ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

САМАРКАНДСКИЙ ИНСТИТУТ ЭКОНОМИКИ И СЕРВИСА

ТАМБОВСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ  
ИМЕНИ Г.Р. ДЕРЖАВИНА

«ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ СФЕРЫ УСЛУГ В  
УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОЙ И ЦИФРОВОЙ  
ЭКОНОМИКИ»

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

международной научно-практической конференции

(Часть 3)

(19-20 февраля 2021 г.)

ТАМБОВ – 2021

2

Хизмат кўрсатган соҳасини инновацион ва рақамли иқтисодикёт шартлида  
ривожлантириш муаммолари. / Халқаро илмий-амалий конференцияси  
Материаллари (III қисм). 2021 йил 19-20 февраль кунлари. Самарқанд,  
СамИСи. 2021. – 256 бет.

Тўловчи ва нашрга тайёрловчи:

М.К.Дардаев – иқтисод фанлари доктори, профессор

Нашир учун масъуллар:

М.М.Мухаммадиев – иқтисод фанлари доктори, профессор,

Ж.Р.Зайналов – иқтисод фанлари доктори, профессор,

И.С.Тухлиев – иқтисод фанлари доктори, профессор,

Н.А.Ибрагимов – иқтисод фанлари доктори, профессор,

К.Б.Уразов – иқтисод фанлари доктори, профессор,

Т.С.Шарипов – иқтисод фанлари номзоди, доцент,

А.Н.Холиқулов – иқтисод фанлари номзоди, доцент

Саҳифаловчи: Хилола Очилова

Анъанавий илмий-амалий конференция материалларида Хизмат кўрсатган  
соҳасини инновацион ва рақамли иқтисодикёт шартлида ривожлантириш  
муаммолари ва уларнинг ечимлари, соҳанинг алоҳида тармоқлари  
самардорлигини ошириш кетикболлари ва оид масалалар ёритилган. Унда  
инновацион ва рақамли иқтисодикётнинг назарий ва методологик муаммолари ва  
уларни ҳал қилишнинг стратегик йўналишлари, аҳоли бандлиги, фаровонлиги,  
ишчи сифати ва турмуш даражасини ошириш масалалари, туризм соҳаси  
самардорлигини ошириш механизмлари, ривожлантириш тенденциялари ва  
кетикболлари, хизмат кўрсатган соҳасини ривожлантириш ва самардорлигини  
оширишда менежмент, маркетинг ҳамда инвестицияларнинг ўрни, молиявий  
муносабатлар, бухгалтерия ҳисоби, иқтисодий таҳлил, аудит ва статистика  
филлирини такомиллаштириш масалалари, шунингдек, хизмат кўрсатган соҳаси  
самардорлигини оширишда рақобатбардор кадрларни тайёрлашни  
такомиллаштириш муаммоларини ҳал қилишга қаратилган илмий-назарий ва  
амалий таъсияларга бой мақола ва тезислар ўрин олган.

Олий ва ўрта махсус ўқув юртлири профессор-ўқитувчилари, талабалари,  
магистрлар, таъин докторантлар, докторантурада таҳсил олувчилар, мустақил  
инновационлар ва соҳа мутахассисларига мўлжалланган.

Мақолалар муаллифлар таҳририда босилмоқда. Уларда  
келтирилган рақамлар, фактлар, ҳулоса ва таъсияларга муаллифлар  
масъул. Уларнинг айрим фикрлари таҳкилий гуруҳ қарашларида  
тўғри келмаслиги мумкин.

© Самарқанд иқтисодикёт ва сервис институти, 2021

3

Джалилов Ф.А., Кушвахтов Ж.А.	Хулудларда кичик тadbirkорликни ривожлантиришда инвестицияларини роли	165
Хамроев М.С., Усмонова Ш.	Сутурга хизматлари жарайёнини инновациялаш йўллари	168
Жуманазаров О.С.	Инвестиционнос развитие рeгиона в условиях модернизаций экономики	171
Латипова Ш.М., Искандаров М.Д.	Пандемия шароитида миллий лизинг бозорини кўйлаб-қувватлаш масалалари	174
Юлдашев Ж.А.	Хизмат кўрсатиш соҳасини самарадорлигини оширишда тижорат банклари фаолиятида замонавий ахборот технологияларини жорий этишнинг долзарб масалалари	178
Латипова Ш.М. Нурбоев Ш., Набиев Ш.	Тижорат банкларини инновацион ривожланишида рақамли трансформациялашув Инвестицион лойиҳаларни молиялаштиришда лизинг-левередж моделини кўллашнинг ўзига хос хусусиятлари	180
<b>VU SHŪBA. "ИННОВАЦИОН ВА РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ ШАРОИТИДА ХИЗМАТ КўРСАТИШ СОҲАСИ САМАРАДОРЛИгини ОШИРИШДА БУХГАЛТЕРИЯ ХИСОВИ, ИҚТИСОДИЙ ТАҲЛИЛ, АУДИТ ВА СТАТИСТИКА ФАНЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ"</b>		
Уразов К.Б., Азимова Ш.	Асосий воситаларга киртилган капитал инвестициялар аудитининг долзарб масалалари	188
Уразов К.Б. Умарова Ш.К.	Нефт маҳсулотларини сотиш корхоналарида аудит ўтказишда халқаро стандартлар асосида тузилган молиявий ҳисоботлардан фойдаланиш	194
Худайбердиев Н.У., Пардаев М.С.	Корхоналарда иш хақи ва у билан боғлиқ жарайёндар ҳисобини тақомиллаштириш	201
Фарманова З.Т.	Инновацион ва рақамли иқтисодиёт шароитида бюджет ташкилотларида бухгалтерия ҳисобини тақомиллаштириш масалалари	204
Мисиров К.	Экологик ҳисоботни халқаро стандартлари асосида юритишнинг ўзига хослиги	207
Абдувахидов Ф.Т., Дадабаев Ш.Х.	Қурилиш материаллари ишлаб чиқарувчи кор- хоналарда товар - молдий захиралар таҳлилин	212
Амонов А.	Суд-бухгалтерия экспертизасини ўтказиш жарайёнида бухгалтер-экспертнинг вазифаси, хукуки ва мажбуриятлари	216
Джумаева Г.	О'zbekistonда moliyaviy hisobning xalqaro standartlariga o' tishning zarurligini va muamlovari	220

<b>VII SHŪBA. "ХИЗМАТ КўРСАТИШ СОҲАСИНИНГ ИННОВАЦИОН ВА РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ ШАРОИТИДА САМАРАДОРЛИгини ОШИРИШДА РАҚОВАТБАРДОШ КАДРЛАРНИ ТАЙЁРЛАШНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МУАММОЛАРИ"</b>		
Улуғмуратова Н.В. Баходиров Ш.Б.	Кичик бизнес соҳасида меҳнат муносабатларининг инновацион шакллари тартибга солиш тизимини тақомиллаштириш	223
Вахитов Ш.А., Siddiqov A.A., Shukurov M.F.	Malakali kadrlar ta'vunlashida diluro mamlakatlari tarqabastni qo' llash va ularni samaradorligi (Uzorniya misolda)	226
Улуғмуратова Н.В. Хайруллаев С.У.	Иқтисодий меҳнат муносабатларини иннова- цион шакллантиришнинг методологик асослари	228
Юсупов Ш.Ш.	Ўқитиш жарайёнида ахборот коммуникацион технологиялар орқали таъба фаоллигини ошириш имкониятлари	232
Тоҳиров Ж.Р.	Таълим хизматлари сифатини оширишда девят-хусусий шериклик моделларидан фойдаланиш йўллари	235
<b>VIII SHŪBA. "ИННОВАЦИОН ВА РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ ШАРОИТИДА УМУМИҚТИСОДИЙ ВА ИҚТИМОИЙ МУАММОЛАРИ"</b>		
Очилов Ш.Б., Хайитова М.Н.	Коррекцияцион моделларни қуришнинг дифференциаллар усули	239
Муҳитдинов Х.С., Нормаматов Х.М.	Қашқадарё вилоятида аҳолига алоқа ва ахборотлаштириш хизматларини кўрсатишнинг тренд моделини яратиш	244
Минишаров А.	Ишсизликни қамайтириш ва аҳолининг бандаллигини ошириш йўллари	248

0,5 уларга 0,5 балл булганга). Бу усулда икки катор талабаларни қад набағатла-навабт савол бериш имкониятига эга бўлганда 80 минутдан дарё давоминда мавзу бўйича камиди 5 та савол муҳожама қилинган (савол жавоб жараёнида ўқитувчи 5 та савол учун ажратилган 5 баллни жавобларга қараб, у ёки бу катор талабалари банкита киритиб борилади).

Хар бир каторнинг йиғилган баллари катор талабаларининг савол жавоб беришда қатнашган фаолларга бўлиб берилади. Бу жараёнда ўқитувчидан ҳаққийлик, ҳолислиқ, сезgirlриш, аниқ баҳолаш талаби қилинади. Шу жойда ўқитувчи рағбатлантириш усулидан фойдаланиб, голиб катор талабаларига 2, 3 балли мукофот тарзда ажратилиши ҳам мумкин. Бу балларни ҳам жуда фаол, фаол талабаларга тақсимлаш ҳам талаблар фаолиятининг ошпиштира хизмат қилиши мумкин.

Юқорида баён этилган бу усулда ўқитувчининг талабаларни фаолилка ўргатиши, ахборот технологияларидан унимли фойдаланиш, савол-жавоб бериш маданиятини шакллантириши, уларни мавзу бўйича интернетда изланиб, саволлар ва жавоблар топиб келиш кўникмаларини хоσει қилиши мумкидир. Агар талабаларни дарё ўтишининг бу усулига оидиндан ўргатилмаса, ахборот технологияларидан фойдаланиш кўникмасига эга бўлмаса дарё кутилган самарани бермаслиги мумкин.

Талабаларнинг фаолиятини оширишга хизмат қилганда, уларга ўқитувчидан компьютер савлоҳонлик, тинимсиз меҳнат, аниқ ишлаш, хар бир талабнинг дарсдаги фаолияти ва меҳнатини аниқ баҳолаш олинган талаб этилади. Бундан ташқари ўқитувчи берилаётган саволнинг ўринини муҳимлиги, мазмун моҳияти, жавобларнинг аниқ ва тўричилиги ва тўлалигига доимий равишда аҳамият бериб бориши лозим бўлади. Турли айрим ҳаги ҳам эски қолпитга таълим - тарбия йўналишидан нот кета олмаётган! шу пайтгача ижод, изланиш, янгилашиш йўлини тутганидан бундай ўқитувчилар, бундан кейин ҳам тўтамаслар керак! айрича ўқитувчилар бундай усулдан фойдаланмаслик, жонини қойишмаслиги ҳаракат қилдилар. Айримлари эса лексияда қаръайман, семинарларда жа бироз дам оламан дейдилар. Ёши фойдаланаётган усулб ўқитувчидан бир даккака ҳам бўш ўтиришга имкон бермайди. Агар ўқитувчи бундай йўналдишдаги дарсларда бироз бўлса ҳам бошика томонларга чагилса, унда талабалар билиминини ҳаққий баҳолаш, каторлар талабалари баҳолашнинг даржасини аниқлаш ҳолатлари бўзалади.

Дарё жараёнидаги бу янгича йўналгиш ҳам ўқитувчидан ахборот қоммуникация технологияларини мукамал биллиш, изланиш, ижод ва меҳнат қилишни талаб этилади. Чунки у хар бир дарсдан олдин муҳожама қилинадиган мавзу бўйича ўқитувчи олдиндан MOODLE та веб саволларини қиритиб қуйиши лозим.

Бугунги кунда таълимдаги бу янгича йўналишлар биринчидан талабаларга ахборот технологияларидан фойдаланишда эркинлик ва имконият беради. Иккинчидан, уларнинг фаолиятини ошириши

Учинчидан, мавзуга таёёрлашиш ва мазмунли саволлар топиш учун интернетдан изланишга ўргатади. Туртинчидан, билим бериш ва или олпишда ахборот технологияларидан фойдаланган ҳолда ҳолислиқ таъми-ланади. Чунки бу дарсларда талабанинг қайилайлиги, унинг билим дараж-лси, фаол ёки фаол эмаслиги нафақат ўқитувчиға, балки талабаларнинг ўзларига ҳам аниқ намоён бўлади. Бундай дарслар таниш-билишим, нопоқлик ва таъмарлиқларни ўзига сиғдира олмайдми. Мана шундай бир жараёнда имтиҳон олдиндан берича дарсларда фаол бўла олмаган талаба кўсулида четдан «илтимос» қилиниши, доимо фаол бўлиб келган талабалар олдида ўқитувчи обрўйининг тулинишга олиб келиши табиийдир.

Биз фақат мутахассис кадрлитига эмас, ҳаққийлигининг эътирсини таёёрлашмиз. Бу бордада юртимизга амалта оширилаётган барча ишларимиз самараси аввало, замон талабларига жавоб бериладиган юкори малакагани, онлига мутахассис кадрлар таёёрлаш муаммоси билан чамбарчас боғлиқлигини аниглаб етишимиз лозим.

**Ж.Р.Ғохинов** – Бухоро давлат университети таънч докторанти

### ТАЪЛИМ ХИЗМАТЛАРИ СИФАТИНИ ОШИРИШДА ДАВЛАТ-ХУСУСИЙ ШЕРИКЛИК МОДЕЛЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ ЙЎЛЛАРИ

**Аннотация:** Ушбу мақола таълим хизматлари сифатини оширишда давлат-хусусий шериклик моделларидан фойдаланиш йўллариға бағишланган. Услугор бўнағишларда амалта ошириладиган лойиҳаларта давлат-хусусий шериклик моделларидан фойдаланган ҳолда, уларнинг туллари ва шерикликларни таснифлаш мезонлари, лойиҳаларни молиғалантириш, бошқариш, тулаш бўйича давлат ҳамда хусусий секторлар ўртасидаги жавобларлиқни тақсимлаш эглиборга олинган.

**Калит сўзлар:** таълим, таълим хизматлари сифати, лойиҳа, модел, ВО, ВОТ, ВТО, ВВО, ДРВО, ЛДО, ВАА.

**Аннотация:** В статье рассматриваются способы использования моделей государственного-частного партнерства для повышения качества образовательных услуг. К проектам, реализованным по приоритетным направлениям использования моделей государственного-частного партнерства во внимание принимаются критерии классификации их типов и партнерств, распределение ответственности между государственным и частным секторами по проекту, финансированию, управлению и оплате.

**Ключевые слова:** образование, качество образовательных услуг, проект, модел, ВО, ВОТ, ВТО, ВВО, ДРВО, ЛДО, ВАА.

**Abstract:** The article discusses ways of using public-private partnership models to improve the quality of educational services. For projects implemented in priority areas of the use of public-private partnership models, the criteria for classifying their types and partnerships, the distribution of responsibility between the public and private sectors for project financing, management and payment are taken into account.

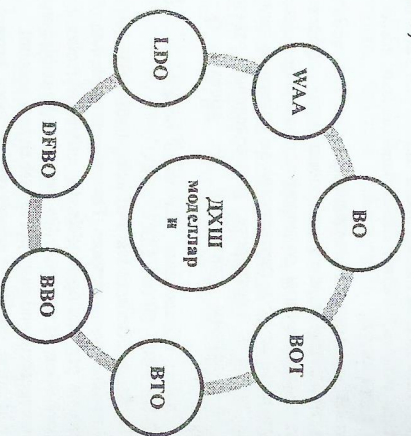
**Keywords:** education, quality of educational services, project, model, ВО, ВОТ, ВТО, ВВО, ДРВО, ЛДО, ВАА.

Давлат-хусусий шериклик (ДХШ) бу, ҳужумат ва бир ёки бир неча хусусий секторлар шериклиги орқали молиялаштирилган ва бошқариладиган давлат хизмати ёки хусусий бизнес таъбирини тавсифлайди. Айниқса, хусусий секторнинг бошқаруш таъбирини ва маблагларини жалб қилиш, хатарларни тўғри тақсимлаш орқали давлат хизматларини сифати ва инфратузғилмасини яратиш бўйича давлат ва хусусий шерик ўрталарида узок муддатли шартнома ҳисобланади. ДХШ моделлари инвестицияларни жалб қилишнинг сифат жиҳатдан янги ва самарали усулидир. Муҳтасар қилиб айтганда, ДХШ баъзи ҳолларда капитал қуйилмаларни ҳужумат томонидан амалга ошириладиган ва хусусий сектор иштирокчиси уни бошқариладиган ҳамда аксерият ҳолларида хусусий инвестор фақат инвестиция киритадиган ва бошқариладиган бўлиши мумкин. Бироқ, давлат ва хусусий секторнинг ДХШ битимида иштирок этиш даражаси жиҳатидан бир қатор бошқа фарқлар бўлиши мумкин.

Ривожланган мамлакатлар кўплаб ижтимоий соҳалар қаторида таълим соҳасида ҳам ДХШ моделларидан фойдаланади. Дарҳақиқат, ДХШ масаласи сўнгги йилларда, лойиҳани амалга ошириш қонкурсига бўлиб жойларда, лойиҳани амалга оширишнинг машҳур воситасига айланди.

Тавқиллаш жойига, адабнётларда ДХШнинг турли хил моделлари келтирилган бўлиб, уларда қандай тизимлаштириш кераклиги борлиги ва қатъи қалқаллик ва икки марноли талқини учрайди [1].

Тадқиқотларимизнинг кўрсатишича, лойиҳаларда ДХШ моделларининг турларини ушбу шерикликларни таснифлаш меъонлари лойиҳаларни молиялаштириш, бошқариш, тулаш бўйича давлат ва хусусий секторлар ўртасидаги жавобгарлиқни тақсимлашни эътиборга олиш лозим. Бунинг турли функцияларга жалб қилинганлик даражаси қуйидаги ривож келтирилган (1-расм).



1-расм. Хусусий сектор томонидан лойиҳаларда ДХШ моделларининг турли функцияларга жалб қилинганлик даражаси.

Лойиҳалаш, қуриш, молиялаштириш, бошқариш ва тулов инфратузғилмасида хусусий секторнинг иштирок этиш даражаси ҳам амалга оширилиши мумкин бўлган бир неча вариантлар билан белгиланади. Айниқса, концессия модели анъанавий равишда энг кўп ишлатиладиган ДХШ лойиҳаларидан бўлиб келган. Шунга қарамай, қокорида айтиб ўтилганидек, бу битта модел эмаслигини ёдда тутиш керак. Чунки концессия моделида турли хил хусусиятларга эга бўлган усулларни амалга ошириш мумкин. Бу борда қокорида келтирилган моделларнинг ҳар биринга ўхшатиб, алоҳида қўриб чиқилган бўлмас, фойдаланиш имкониятларига баҳо бериш таъминланади. Бу қуйидагича эътироф этилади:

- VO модели (Void and Orstate), яъни қуриш ва фойдаланиш: бу доимий равишда тақлим этиладиган модел бўлиб, у ерда хусусий тапшилот ҳар қандай муддатсиз молиялаштирилади, қуради ва бошқаради, давлат марбурияти эса назорат вазифасини ўз эммаслигига олади.
- BOT модели (Build, Orstate and Transfer), яъни қуриш, ишлатиш ва узатиш: бу ҳолда имтиёз чекланган вақт ичида хусусий сектор қуради ва бошқаради. Хусусий қорхона томонидан инфратузғилмани бошқариш даврияда сарқоқлар тикланади ва қутутилган даромад олинади. Ўлтиёз тутагандан сўнг, лойиҳага эгалик қилиш оммавий бўлади.
- VTO модели (Void, Transfer and Orstate), яъни қуриш, ўтказиш ва бошқариш: лойиҳага эгалик қилиш унинг амал қилишидан олдин оммавий бўлади. Қурилиш босқичи тутагандан сўнг, хусусий сектор лойиҳани давлат секторига ижарага беради. Ушбу тизим лойиҳанинг масъулияти ва хатарлари қурилиш босқичидан ташқарида бўлганда тавсия этилади.
- BVO модели (Buy, Void and Orstate), яъни сотиб олиш, қуриш ва ишлатиш: ушбу тизимга таъмирлаш ва ёки унинг келтириллиши тутагандан сўнг, бошқариш учун марбурум бир давлат инфратузғилмасини сотиб оладиган хусусий компания қиради.
- DFBO модели (Design, Finance, Build and Orstate), яъни дизайн, молиялаштириш, қуриш ва бошқариш бўлиб, унинг асосида одагиде концессионар хусусий равишда инфратузғилмани лойиҳалаштирилади, қуради, молиялаштирилади ва бошқаради. Бундан шартномалар, қисқаси, соф концессия моделлари билан деярли бир хил, яъна фарқ шундаки, фойдаланувчилар эмас, балки давлат тўлайди, шунинг учун ушбу молиялаштириш усули операциякон лизинг сифатида қўриб чиқилиши мумкин. Баъзи ҳолларда, операция мудлати тутагандан сўнг, инфратузғилма марбурурига қайтиши мумкин, бу ҳолда у молиявий ижарага ўхшашроқ бўлади.
- LDO модели (Lease, Developer and Orstate), яъни ижарага бериш, қуриш ва бошқариш бўлиб, бу ҳолда компания марбурум актларини ҳужуматга ижарага беради ва имтиёз мудлати давомида таъмирлаш хизматини қўрсатади.
- WAA модели (Workaround Addition), яъни устакани қўшиш бўлиб, бу ерда хусусий шахс давлат мулкга бўлган ва бошқариладиган инфратузғилмани келтирилади. Бундай бошқарув бутун инфратузғилма ёки фақат устакана қўшилган қисмга мос келиши мумкин. Мазкур жарён тутагандан сўнг,

эзлик хушхи биргалыкда тақсимланади, чулки устама факат хушхи корхонага тегишли хисобланади.

Хулоса килиб айтганда, таълим хизматлар кўрсатиш давланини асосий вазифалдир. Хукумат молиявий ва бошқарув чesговларига эва бўлганлиги сабабли, ушбу хизматларни таъминлаш кўп вақтни ташви килувчи жараёндир. Ушбу имкониятларни тезкор равишда таъминлаш учун, ДХШ жуда яхши альтернатив вариант бўлиши мумкин. Тақдир этилан тизим сифатида VOT модели ДХШ асосида давлатга катта микдордаги маблағни тегжата ёрдам беради, бу ерда хушсий инвестор объектни куради, ишлагади ва таркирлайди. Хукумат хушсий инвестор хастий камчиликлари молиялаштириш ёки субсидия тўловини таълим этиш орқали, таълим муассасаларига кўрсатилган хизматларини сифатини таъминлайди. Айниқса, ДХШ нархларни сезиларли даражада тежаш билан биргаликда давлат томонидан молиялаштириладиган ва бошқариладиган таълим муассасаларини куриш усуллари ҳамда таълим хизматларини кўрсатиш билан тажкослатганда яхшироқ афзалликларга эга.

Таджкоот натижасида айтиш мумкинки, ДХШ хизматларини таълим этишда куйидаги афзалликларга эга:

- ✓ Дойихаларни ишлаб чиқши ва молиялаштириш учун маблағларни хушсий сектор томонидан ажратиш орқали давлат ресурсларини тежаш
- ✓ Хушсий сектор курилиш соҳасидаги ишонч ва хавфсизлик билан боғлиқ хавфларни ўз зиммасига олиши;
- ✓ Хушсий сектор кўрсатган хизматлар учун давлат ва жамоат тўловларининг мавжудлиги;
- ✓ Хукумат регуляторни куллаш орқали тўловларни, сифатни кўрсаткичларини олириш мумкин.

ДХШ имтисолиридан фойдаланиш учун давлат ДХШга сармоллар ажратиш бўйича бюджет сисеатини олиб бориши ва конунчилик базасини осон ва сармоллашта кулай килиши керак. Шундан сўнг, бошқа ижтимоий хизматларни ҳам худди шу ДХШ ёндашуви асосида амалга ошириш мумкин бўлади.

#### Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Iñitia Diezguz A., Oliver Alfonso M.D. Finanzaci3n Privada de Infraestructuras (In Escuela Andaluza de Economia, Spanish, 2010.
2. Варназский В. Г., Клименко А. В. Государственно-частное партнерство: теория и практика. Высшая школа, 2013. 288 с.
3. Felipe Vazquez-Osorio, Juliana Guadagnet, и Natru Anthony Ratnios, The role and impact of public private partnerships in education, Public Private Partnerships in Education. New Actors and Modes of Governance in a Globalizing World, 2012. p.3-16
4. Tokhtov J. R. The role of state-private partnerships in improving the quality of educational services: the case of Uzbekistan. Journal of Management Value & Ethics (Advanturely Publication of OMA) No.04 GEF 0.626 ISSN-2249-9512 Oct-Dec 2019 Vol 09 59-64 p. India.
5. Tokhtov J. R. The effective use of state-private partnership in improving the quality of educational services //Вестник науки и образования. – 2020. – №.6 (84). Часть 2. 9-13 с. (Роскоминагадар Эл № ФС77-58456).

## УШ ШҮБҒА “ИННОВАЦИОН ВА РАКАМЛИ ИКТИСОДИЁТ ШАРОИТИДА УМУМИКТИСОДИЙ ВА ИКТИМОИЙ МУАММОЛАР”

Ш.Б.Очилов –Бухоро муҳандислик-технология институти доценти, и.ф.н., М.Н.Хайитова – Бухоро муҳандислик -технология институти магистранти

### КОРРЕЛЯЦИОН МОДЕЛЛАРНИ КУРИШНИНГ ДИФФЕРЕНЦИАЛЛАР УСУЛИ

**Аннотация:** ушбу мақолада корреляцион моделларни куришнинг янги методи тақриф килинган ва бу методи мавжуд бўлганлардан афзаллиги хисоблашлар асосида исботланган.

**Калит сўзлар:** корреляцион анализ, регрессия тенгламаси, дифференциал усул, интеграл усул.

**Аннотация:** В этой статье разработан новый метод построения корреляционных моделей. На основе конкретных расчетов доказано эффективность предлагаемого метода.

**Ключевые слова:** корреляционный анализ, уравнение регрессии, дифференциальный метод, интегральный метод.

**Abstract:** In this article, a new method for building correlation models has been developed. On the basis of specific calculations, the effectiveness of the proposed method is proved.

**Keywords:** correlation analysis, regression equation, differential method, integral method.

Табиат ва жамиятдаги асосий боғланишларини математик тилда ифодалаш доимо фаннинг асосий муаммоларидан бири бўлиб келган. Бу муаммо фанда умумий ҳолларда ечилганиги ҳаммага маълум. Бунинг энг традицион усуллари бу мавжуд объект ҳақидаги статистик рақамларни йиниб бу рақамлар асосида қандайдир мавжуд бўлган функция шу жараёни ифодоловчилирдиган гипотезани олдин суриб уни математик йўллар билан исботлашдир. То шу вақтгача бу йўлдан барча мутахассислар унумли фойдаланиб келишди.

Албатта ҳар қандай усулнинг маълум камчиликлари бўлганидек бу усулда ҳам амчиликлар мавжуд. Икτισолда математик моделлар куриб улар асосида олгинан прогнозлар ҳамма вақт ҳам айтилган аниқликни берадйди. Сетескологияда куриладиган моделлар асосида олгинан прогнозларнинг аниқлиги даражаси ҳам жуда паст эканлиги ҳаммага маълум.

Шу сабабли ҳам кўпчилик соҳаларда математик моделлар асосида олгинан натижалар худоса килишда асосий инструмент сифатида эмас, ёрдамчи бир маълумот сифатида ишлатилади. Бу нарса тиббиётдаги, физика ва биологиядаги табиқларида ҳам жуда худди шундай камчиликларга эга.